

SWEDEN RESEARCH

SVENLJUNGAS NYA INVÅNARE

En intervjustudie med tretton personer som kommit som flyktingar

November 2016

SVENLJUNGAS NYA INVÅNARE

En intervjustudie med tretton personer som kommit som flyktingar

METOD OCH BAKGRUND	3
VALET AV SVERIGE	4
SLUTSTATION SVENLJUNGA	4
BOENDE DÅ, NU OCH I FRAMTIDEN	5
ARBETE OCH STUDIER	6
BARNENS SKOLA	7
INFORMATION OCH FÖRSTÅELSE FÖR SVENSKA SYSTEMET	7
HÄLSA	7
SKILLNADER MOT DEM SOM ÄNNU INTE FÅTT UPPEHÅLLSTILLSTÅND	8

Metod och bakgrund

Tretton personer som fått uppehållstillstånd och bor i Svenljunga har blivit intervjuade i denna studie. De har blivit intervjuade gruppvis i två grupper om sju respektive sex deltagare. Grupperna blev indelade efter vistelsetid i Sverige, där den ena rymde personer som varit kortare tid i Sverige, och den andra personer som varit längre tid här. Den drygt två timmar långa intervjun var en så kallad strukturerad intervju, med förutbestämda frågor, samma för varje grupp. Frågorna berör nutid och framtid vad gäller boende, utbildning, arbete, hälsa, välmående och de intervjuades uppfattning om Sverige och Svenljunga. Personalen från Sweden Research, som genomfört och dokumenterat intervjuerna har talat svenska, engelska, arabiska och somaliska och genomfört intervjuerna på respondenternas modersmål.

Deltagarna till intervjuerna bjöds in av Ildiko Nagy, integrationsansvarig på Kommunstyrelseförvaltningen.

Inga namn eller andra spårbara markörer har sparats i protokollen.

Sex deltagare i intervjuerna var kvinnor och sju var män.

Två deltagare var från Somalia och elva från Syrien.

Valet av Sverige

Deltagarna i studien har valt Sverige som sin destination av olika skäl, men generellt på grund av att de hade en bild av Sverige som ett välfungerande, demokratiskt land med goda villkor för flyktingar. De som har barn understryker att det är ett bra land för barnen att växa upp i, och att de är skälet till att de kom till Sverige. Fyra av deltagarna hade släktingar här, som hade bekräftat den här bilden.

"Jag kom hit för att andra sa åt mig att komma hit, min bror för att vara exakt. Och de har stor respekt för andra och de tar hand om barn och för att det är säkert och fritt land."

Majoriteten känner att Sverige också levt upp till förväntningarna de hade. Två säger att det inte gjort det och en är kluven: *"Mittemellan, det är okej."*

När vi pratar om graden av demokrati i Sverige tycker alla som yttrar sig att Sverige är ett mycket demokratiskt land, flera jämför också skillnaden mot det tidigare hemlandet.

Alla avser stanna i Sverige, en med villkoret att han kan fortsätta utbilda sig här.

Slutstation Svenljunga

Sju av deltagarna ser att de skulle kunna bo kvar i Svenljunga. Vissa förbehållslöst, och några under förutsättning att de kan göra vissa saker i kommunen: *"Om jag får en bra lägenhet eller hus här stannar jag", "Det beror på vart jag hittar ett bra universitet, antagligen Uppsala", "Om jag får ett jobb någon annanstans kommer jag definitivt flytta", "Jag älskar det här området, om de förbättrar transporterna på helgerna".* De som hade bott i Svenljunga längre, var mer klara över att de skulle bo kvar, till exempel för att de hade ett jobb här eller helt enkelt hade kommit att tycka om sitt område.

Av de som vill flytta som anger skäl, är det en som vill till en större stad, en som vill studera på Stockholms universitet och en som vill jobba i Göteborg.

Boende då, nu och i framtiden

Erfarenheten av första tiden, på asylboendet, är blandat. Vissa säger att det var miserabelt eller att de hade det dåligt på grund av själva boendets standard, den sociala situationen på boendet eller avstånden. Andra har en neutral eller positiv upplevelse av tiden i väntan på beskedet om uppehållstillstånd.

Samtliga deltagare har nu boenden som de är nöjda med.

I Syrien respektive Somalia bodde de intervjuade blandat, ungefär hälften i stad hälften i glesbygd. Och ungefär hälften i lägenhet och hälften i hus.

Samtliga deltagare känner att de blivit väl mottagna i Sverige och i Svenljunga. Ingen vittnar heller om att ha blivit utsatt för föraktfullt eller kränkande beteende eller kommentarer från lokalbefolkningen. En anger att den haft problem men att det varit med andra som också kommit hit.

En deltagare lyfter specifikt fördelen med att vara i en mindre kommun första tiden i Sverige, "jag ser verkligen poängen med att det är så, det är mycket bättre än Tyskland och resten av Europa."

I samtalen dyker det upp tankar om hur boendesituationen för dem och i Sverige generellt kan bli bättre. Förutom att de ser behovet av att bygga fler bostäder, finns också mer specifika förslag.

"Problemet är inte om det finns lediga bostäder, det är kraven de ställer när det kommer till att hyra. Vi är flyktingar och startar från noll, vi kan inte skaffa ett jobbkontrakt från första dagen, vi behöver stöd från regeringen, till exempel en lag som hjälper oss att få en lägenhet från start med regeringen som stöd med hyran till en början."

En annan tror också på att satsa mer på att underlätta för de som kommit som flyktingar att hitta bostäder utanför tätorterna:

"De klagar på att folk flyttar från landsbygden till staden, men jag vill bo på landsbygden och jag hittar inget hus där."

Arbete och studier

Tre av deltagarna har ett arbete. Dessa tre tillhör de av respondenterna som varit i Sverige längre tid. På frågan om de tänker att de skulle kunna ta vilket jobb som helst, svarar de som varit kortast tid i Sverige unisont jakande, medan de som varit längre tid här börjar tala om yrken de skulle föredra, ofta inom områden de har kompetens från sedan tidigare. Det skiljer sig också mellan de som varit här kortare tid och de som varit här längre tid vad gäller kännedomen om hur de kan gå tillväga för att nå sitt karriärmål. Den grupp som varit längre tid i Sverige har generellt en klar bild av vägen att gå, medan de som varit här kortare tid är mer trevande.

"Jag har redan ett jobb men jag vill jobba med mitt yrke, som lektor på universitet, och bästa sättet att nå dit är att fortsätta med mina studier."

Av de som studerar på SFI för tillfället är samtliga nöjda. Två deltagare ger uttryck för möjligheter till utveckling:

"Det finns nivåer som är värdefulla och nivåer som är värdelösa, som jag ser som slöseri på tid."

"Det finns inte många ämnen att välja på, som matte eller fysik."

Bland de som tidigare studerat SFI är merparten nöjda, två uttrycker missnöje. En specificerar missnöjet till att *"de inte förstår att vi behöver mer tid till att studera vissa nivåer."*

En deltagare lyfter också att studenterna borde få mer att säga till om, och att det vore bra för verksamheten om personalen var mer lyhörda för idéer studenterna kan ha.

Sex av deltagarna vill studera vidare. En funderar på att göra det i ett annat land eftersom han inte blivit antagen till universiteten hon sökt in till här.

Alla deltagare i båda grupperna känner att de har informationen de behöver för att kunna ta beslut om sina studier, och verkar också generellt kunniga vad gäller existerande möjligheter, tidsprospekt för olika utbildningar och karriärer, och så vidare.

Barnens skola

De sju som har barn i skolan i Svenljunga och Arboga är generellt nöjda och tycker att det gjort skillnad för deras barn:

"Mina barn blev antagna till skolan innan vi fick uppehållstillstånd, och nu talar de flytande svenska."

"De blev så glada. Och jag gillar det faktum att de tar hand om barn på ett så bra sätt i det här landet, jag har inget emot att ha dem i skolan. Det är superbra, de har många aktiviteter, men jag tycker de skulle kunna arbeta mer på integrationsbiten och motverka segregation, för ungarna hänger i grupper."

Två uttrycker missnöje. Den ena för att barnen blir mobbade i skolan. Föräldrarna har meddelat detta till ledningen, men de har inte svarat. Den andra deltagaren som är missnöjd upplever att flyktbarn inte blir behandlade på samma "kompleta" sätt som andra barn i skolan.

De tycker att det är svårt att bedöma om det är föräldrarnas eller skolans ansvar att barn uttrycker sig rasistiskt mot deras barn. De tycker också det är svårt att få kontakt med ledningen, även när de är överens och det inte handlar om något klagomål.

Information och förståelse för svenska systemet

De som varit kortare tid i Sverige uttrycker en starkare känsla av att förstå det svenska systemet, än de som varit här längre tid. De som kommit mer nyligen känner att de fått information, och har den kunskap de behöver. De som varit längre tid i Sverige säger att de kan systemet men tycker vissa delar är komplicerade. De tycker generellt att systemet är svårt, men kan samtidigt sannolikt mer, vilket visar sig då de till exempel känner till vad vi betalar i skatt i Sverige, till skillnad från de flesta i gruppen som varit här kortare tid.

Hälsa

Hälsan hos deltagarna verkar generellt vara god. Vad gäller den psykiska hälsan vill en träffa en psykolog, enligt egen utsago på grund av vädret. Fyra har behövt göra ett besök på sjukhus eller vårdcentral under sin tid här. Två av dem berättade att de fick vänta länge på att få hjälp (åtta

respektive sex timmar). De två andra berättar att de blev väl omhändertagna, en av dem under tio dagar personen ifråga låg på sjukhus i Köping på grund av problem med sin diabetes.

En av de som har upplevt en lång väntan, antar att det hade att göra med brist på läkare. Utifrån det uppstod ett samtal där flera deltagare menade att det fanns många läkare bland de som migrerat till Sverige, och att det vore värdefullt att underlätta för dem att snabbt komma i arbete.

Skillnader mot dem som ännu inte fått uppehållstillstånd

I studien "Asylum Seekers in Sweden" har Sweden Research intervjuat personer som sökt asyl, och ännu inte fått besked om myndigheternas beslut rörande uppehållstillstånd. Några saker som var generella där skiljer sig från personerna vi intervjuat i Svenljunga.

Det första och kanske viktiga är att de verkar må bättre, fysiskt och psykiskt. Bland gruppen som ännu inte fått besked berättade ungefär hälften om att de haft behov av läkarvård, och hälften av dessa upplevde att de inte fått hjälp, eller hade inte sökt hjälp. Jämfört med respondenterna i denna rapport, där de fyra som behövt läkarvård både sökt den och följaktligen känt att de fått hjälp.

Även den psykiska hälsan skiljer sig. En av tre respondenter som väntade på besked om sitt uppehållstillstånd uppgav att de ville tala med en psykolog. En vanlig anledning till detta var den frustrerande situation de befinner sig i – den ovissa väntan på besked om uppehållstillstånd, som ibland också är kopplad till möjligheten att få hit sin familj, orsakar lidande. De tretton respondenterna i Svenljunga, som alla hade fått uppehållstillstånd, vittnade inte om psykisk oro eller ohälsa, förutom i ett fall, då med hänvisning till vädret.

Övriga svar och svarsspridningar stämde ungefär med gruppen som väntar på sitt besked.

Sweden Research genomför studier och analyser rörande social hållbarhet för kommuner och myndigheter. Medarbetare i denna studie har varit Muna Mohammad, Farhan Alatrash och Carlos Rojas.

www.swedenresearch.se